

รายงานสรุปการบรรยายและการเข้าร่วมสัมมนา
“Independent Media Broadcasting and Pluralism in Indonesia”
ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๖

โดย ส่วนงาน กสทช.สุภิญญา กลางณรงค์

รายงานสรุปการเข้าร่วมสัมมนา
“Independent Media Broadcasting and Pluralism in Indonesia”

ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย
ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๖
โดย ส่วนงาน กสทช.สุภิญญา กลางณรงค์

*****

เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ สภาวิชาชีพ
สื่อมวลชนประเทศอินโดนีเซีย หรือ DEWANPERS เชิญ
กสทช.สุภิญญา กลางณรงค์ ไปร่วมบรรยาย หัวข้อ
“Independent Media Broadcasting and
Pluralism in Indonesia” ในฐานะผู้แทนองค์กรที่ทำ
หน้าที่กำกับดูแลนโยบายสื่อและจัดสรรคลื่นความถี่ของไทย
ร่วมกับวิทยากรจากหน่วยงานด้านสื่อมวลชนทั้งในประเทศ
อินโดนีเซียและนานาชาติ อาทิ Australian
Communications and Media Authority,

Independent Communications Authority of South Africa, Norwegian Media Authority เป็นต้น
นอกจากนี้ยังมีสื่อมวลชน ทนายความ ผู้พิพากษา ผู้ประกอบการสื่อ นักวิชาการ นักศึกษา และนักกิจกรรมใน
ประเทศอินโดนีเซียเข้าร่วมรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นครั้งนี้ด้วย

วัตถุประสงค์ของการจัดสัมมนาเพื่อนำข้อมูลความรู้ที่
ได้รับไปพัฒนาสิทธิเสรีภาพและการทำงานของสื่อในประเทศ
อินโดนีเซียให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพื่อ
พัฒนาวงการวิชาชีพสื่อ และนำบทเรียนของการกำกับดูแล
สื่อในประเทศอื่นๆที่มีพื้นฐานสังคมแบบพหุนิยม ไปประมวลหา
ข้อสรุปจัดทำข้อเสนอทางนโยบายต่อคณะกรรมการประจำสภา
ผู้แทนราษฎรแห่งประเทศอินโดนีเซีย (Commission I of the
House of Representatives of Republic of Indonesia)
ตลอดจนให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทางกฎหมายต่อ

รัฐบาล เพื่อพัฒนากฎหมาย Government Regulation No.50 of 2005 on Private Broadcasting Institutions
นอกจากนี้ยังเป็นการรำลึกถึงวันสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชนโลก ซึ่งองค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้เสนอให้สมาชิกใหญ่
แห่งองค์การสหประชาชาติ (UN) ประกาศให้วันที่ ๓ พฤษภาคมของทุกปี เป็นวันเสรีภาพสื่อมวลชนโลก (World
Press Freedom Day) นับตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๓๔ เป็นต้นมา เพื่อย้ำเจตนารมณ์และหลักการที่เป็นพื้นฐานของ
เสรีภาพสื่อมวลชนทั่วโลก คือเสรีภาพในการคิดและการแสดงออกเพื่อให้สื่อมวลชนสามารถเสนอข้อเท็จจริงได้อย่าง
เสรี และปลอดภัย

ปัญหาและสถานการณ์สื่อในอินโดนีเซีย

สถานการณ์ด้านสิทธิเสรีภาพสื่อในอินโดนีเซีย ถูกจัดอันดับโดยองค์กร Freedom House ให้อยู่ในสถานะ partly free หรือมีเสรีภาพในบางส่วน เฉกเช่นเดียวกับประเทศไทย แม้ว่าอินโดนีเซียจะผ่านยุคปฏิรูปสื่อในปีพ.ศ.๒๕๓๔ ส่งผลให้สื่อถูกควบคุมโดยตรงจากรัฐน้อยลง แต่ยังคงมีบรรยากาศความหวาดกลัว มีการคุกคามการแสดงออกของกลุ่มที่เคร่งศาสนา ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความคิดความเชื่อ เนื่องจากอินโดนีเซียเป็นประเทศมุสลิมที่เป็นประชาธิปไตย มีพื้นที่ประเทศขนาดใหญ่ รวมทั้งมีประชากรจำนวนมากและหลากหลาย

ปัจจุบันประเด็นที่สื่อมวลชนประเทศอินโดนีเซียกำลังให้ความสนใจ คือการผูกขาดการครอบงำสื่อโดยกลุ่มทุนทางการเมือง เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มทุนพรรคการเมืองใหญ่เข้ามาเป็นเจ้าของสถานีโทรทัศน์ระดับชาติด้วย ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งประธานาธิบดีที่กำลังจะมาถึงในปีหน้า เพราะสื่อเองน่าจะมียุทธศาสตร์สำคัญในการชี้นำแนวความคิดของประชาชน ดังนั้นภาคประชาสังคมอินโดนีเซียจึงกำลังรณรงค์ให้มีการปรับแก้กฎหมาย เรื่องการกำกับดูแลสื่อที่ป้องกันการผูกขาด การควบรวม การครอบงำสื่อ และการสร้างให้มีองค์กรกำกับดูแลสื่อที่เป็นอิสระ เพื่อสร้างอำนาจถ่วงดุลย์กับรัฐบาลมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามการคุกคามเสรีภาพสื่อมวลชนไม่ใช่กระทำโดยภาครัฐเท่านั้นแต่ยังรวมถึงระบบทุนนิยมที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวสารของสื่อด้วย

กฎหมายสื่อในประเทศอินโดนีเซีย

LAW OF THE REPUBLIC OF INDONESIA
NUMBER 32 YEAR 2002 (Broadcasting Law) เป็น
กฎหมายกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้
ได้รับการสนับสนุนให้สื่อนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลาย และได้
ระบุถึงความเป็นเจ้าของสื่อ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้ตาม
พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้มีการตีความจากผู้มีส่วนได้เสียต่าง
กันไป ท่ามกลางมุมมองที่แตกต่างกันต่อกฎหมายฉบับนี้ได้มี
ความพยายามในการรักษาความหลากหลายในอัตลักษณ์ของ
ประชาคมอินโดนีเซียทั้งหมด เพื่อสร้างความยุติธรรม ความเท่าเทียม และความสมดุลของข้อมูลข่าวสารให้เกิดขึ้น

ในสังคม

กฎหมายได้กำหนดให้สถานีวิทยุและโทรทัศน์ระดับชาติซึ่งเป็นการบริการเป็นการทั่วไป (free to air) จะต้องนำเสนอข่าวสารและรายการที่มีเนื้อหาหลากหลายเหมาะสมกับทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยอินโดนีเซีย Televisi Republik Indonesia (TVRI) และ Radio Republik Indonesia (RRI) ซึ่งรัฐบาลเป็นเจ้าของ กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการสถานีวิทยุและโทรทัศน์ระดับชาติ จะต้องบริการข่าวสารและรายการที่มีเนื้อหาสาระ ทั้งในด้าน การศึกษา ความบันเทิง สังคม เพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยของสาธารณะ

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้ผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์และกิจการกระจายเสียง ต้องมีหน้าที่ทำตามหลักการหรือแนวทางปฏิบัติแห่งวิชาชีพ โดยคำนึงถึง ศาสนา จริยธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ที่ถูกยอมรับทั่วไป

สำหรับองค์กรวิชาชีพสื่อที่มีบทบาทสำคัญในประเทศอินโดนีเซีย ได้แก่ สภาวิชาชีพสื่อ (The Press Council) ซึ่งเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาวงการสื่อในประเทศ รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดเสรีภาพของสื่อตามที่กฎหมายกำหนด (Law No. 40 of 1999 on Press) รวมถึงสนับสนุนการสรุปบทเรียน และตรวจสอบการดำเนินการให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งนี้ กสทช.สุกัญญาฯ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนและบรรยายถึงแผนเปลี่ยนผ่านระบบสู่ทีวีดิจิทัล พร้อมการจัดสรรโทรทัศน์ ๔๘ ช่องใหม่ และการส่งเสริมการแข่งขันของอุตสาหกรรมกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในประเทศไทย ...